

TIEN JAAR B.T.N.G.

Tien jaar geleden schreef J. Dhondt het eerste Woord Vooraf van een nieuw tijdschrift dat richting en impuls wilde geven aan het wetenschappelijk onderzoek van de nieuwste geschiedenis. Het was op een ogenblik dat in de programmahervormingen van de secties geschiedenis aan onze universiteiten voor het eerst meer ruimte werd gegeven aan onderwijs over een periode, die in de Belgische historiografie nog duidelijk was verwaarloosd. Er waren echter nog tal van andere indicaties dat een snel doorbraakproces van de hedendaagse of nieuwste (of ook al eigentijdse) geschiedenis op gang was gekomen. Ook in 1969 werd in België uiteindelijk een "Navorsings- en Studiecentrum voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog" opgericht met een ruim werkgebied over de periode 1936-1950. Korte tijd nadien werd gewerkt aan de oprichting van een specifieke vereniging van beoefenaars van de Nieuwste Geschiedenis. De noodzaak werd immers aanvoeld om enig overleg en coördinatie te brengen in een steeds stijgend aantal onderzoeksprojecten van een snel aanwassende groep contemporanisten. Het tweede rapport van de vereniging over het lopende onderzoek in België (1973-1974) geeft een register met niet minder dan 674 auteursnamen, de pas beëindigde licentieverhandelingen inbegrepen. Terecht werd in dit lopend onderzoek ook het werk betrokken dat in economische, politologische, sociologische en literair-historische departementen specifiek kon gekatalogeerd worden als historisch onderzoek. Vooral immers op het terrein van de nieuwste geschiedenis was er in de menswetenschappen een diaspora aan de gang, die dringend aan een coördinatie toe was. We hoeven echter dit interessante, maar misschien voor sommigen imperialistische spoor niet te bewandelen om verdere aanduidingen van de expansie van de nieuwste geschiedenis te vinden.

De omvang van de productie van hedendaagse geschiedenis kan immers ook afgelezen worden uit een eenvoudige telling van de opgenomen titels in de bibliografie van de geschiedenis van België, die jaarlijks verschijnt in het *Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis*. De cijfers in deze tabel geven een minimum aan, vermits ook onder de eerste rubrieken veel werken over hedendaagse geschiedenis handelen, maar niet in de telling zijn opgenomen.

	Totaal aantal titels	Aandeel hedendaagse geschiedenis	%
1970	1.685	615	36
1971	1.383	467	34
1972	1.931	701	36
1973	2.144	727	34
1974	2.183	849	39
1975	2.429	870	36
1976	2.087	861	41
1977	1.825	683	37
1978	1.643	693	42

Het aantal studenten die de richting nieuwste tijden kiezen, neemt permanent toe. Ter illustratie geven we hier de cijfers voor de R.U.G., maar de trend is ongeveer dezelfde in de andere universiteiten. Tussen 1945 en 1968 (= 24 jaar) werden er aan de R.U.G. 112 licentieverhandelingen over de hedendaagse periode ingediend en aanvaard. Sinds 1969 en tot 1979 (= 11 jaar) waren dat er 221. Tegenover het totaal aantal afgestudeerden is de verhouding voor de periode 1945-1968 112/367 of 31% contemporanisten (talrijker vooral sinds 1960). Voor 1969-1979 is de verhouding 221/424 of 52%.

Het werd dus duidelijk dat de pionierende en onschatbaar belangrijke arbeid van het Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis (opgericht in 1955) overvloedige vruchten begon af te werpen. Precies in deze versnellingsfase was een tijdschrift meer dan nodig. In het zo ruim geworden belangstellingsveld diende een referentie- en bezinningsmedium te groeien waar resultaten en problemen van de eigen discipline permanent en regelmatig in konden opgenomen worden. Er waren de problemen van wetenschappelijke respectabiliteit van de Nieuwste Geschiedenis binnen de eerbiedwaardige gilde van historiografische eruditie zoals die sinds het laatste kwart van de 19de eeuw was gegroeid. Er was het ontzettend moeilijke gevecht om in archieven en bibliotheken een vernieuwende politiek te stimuleren, die kon beantwoorden aan de totaal andere behoeften van de Nieuwste Geschiedenis. Er was de dringende vraag om voor het geschiedenisonderwijs in lager en middelbaar onderwijs materiaal aan te brengen voor de kennis van de

nieuwste tijd. Men vergeet immers niet dat op dat zelfde ogenblik ook de grote aanslag op het geschiedenisonderwijs in volle gang kwam en dat één van de grootste argumenten van de afbrekers de afwezigheid was van leerprogramma's waar de evolutie van de jongste tijd in opgenomen was.

Er was tenslotte de razend snelle evolutie binnen de eigen discipline : een evolutie in methodes en belangstellingspunten, maar ook een evolutie in het verschuiven van de kronologische grenzen in het historisch onderzoek.

Het zou vermetel en pretentius zijn te zeggen dat het B.T.N.G. op al deze problemen met kracht en invloed heeft kunnen inwerken.

Deze tien jaar van het tijdschrift zijn ook zoekende jaren geweest, waarin daarenboven oprecht gestreefd werd naar contact en samenwerking met alle wetenschappelijke centra van Nieuwste Geschiedenis in dit moeilijke België met zijn taalkundige en levensbeschouwelijke grensposten. En afgezien daarvan wou het B.T.N.G. de Belgische productie zo goed mogelijk verspreiden in het buitenland.

Na het overlijden van Jan Dhondt in augustus 1972 werd het beheer van het tijdschrift toevertrouwd aan een Jan Dhondt-Stichting, die zich als heel preciese opdracht stelde het tijdschrift levenskracht en steun te geven in deze veelzijdige opdracht. Er werd geselecteerd voor een ruim samengestelde, maar absoluut autonome redactieraad. Van 1974 tot nu heeft Prof. Dr. J. Craeybeckx deze redactieraad met veel inzicht en wijsheid geleid. De Jan Dhondt-Stichting is hem innig dankbaar. Men kan in weinig woorden moeilijk uitdrukken hoe uitstekend hij de moeilijke opdracht van het tijdschrift heeft begrepen. Met hem trouwens worden alle leden van de redactieraad van harte hulde gebracht. Het is tot op heden een prachtige en stimulerende ploeg geweest.

Vanaf de jaargang 1980 zal Prof. Dr. E. Scholliers met een aangevulde en gedeeltelijk vernieuwde redactieploeg de leiding overnemen. Het is met groot vertrouwen dat wij ons tweede decennium ingaan.

Herman Balthazar
Voorzitter Jan Dhondt-Stichting